

Také tato námitka postrádá důvodnosti. Nss opětne, tak zvláště v nál. Boh. A 9883/32, vyslovil a podrobně dovodil právní názor, že předpis čl. 72 odst. 2 jaz. nař. je kryt zmocněním podle § 8 odst. 1 jaz. zák. Na tomto právním názoru trvá nss i v tomto případě.

Proti třetímu příkazu, aby městské podniky v styku s českými stranami užívaly tiskopisů (vyřízení) s textem v jazyce státním, stížnost poukazuje k § 128 odst. 3 ústav. listiny, podle něhož státní občané republiky Čsl. mohou v mezích všeobecných zákonů volně užívatí jakéhokoliv jazyka ve stycích soukromých a obchodních, ve věcech týkajících se náboženství, v tisku a v jakýchkoli publikacích nebo ve veřejných shromážděních lidu. Tato všeobecná zásada volného užívání každého jazyka pro občana státního platí nejen pro fysické osoby, nýbrž i pro osoby právnické a jim podobné útvary, tedy i pro obce (Boh. A 8072/29). Z tohoto nál. je podle stížnosti zřejmo, že ani obce ve styku soukromém a obchodním nejsou podrobeny žádným předpisům jazykovým. Obsahuje-li čl. 89 jaz. nař., jehož se žal. úřad dovolává, také předpisy o užívání jazyků u hospodářských ústavů a podniků, jež jsou ve správě samosprávných útvarů, jsou prý tyto předpisy neplatny nejen proto, že nejsou kryty jazykovým zákonem, nýbrž i proto, že odporují § 128 úst. listiny.

Ani k této námitce nelze dáti stížnosti za pravdu.

Námitkou neplatnosti čl. 89 jaz. nař., založenou na soukromoprávní povaze obecního podniku, zabýval se nss již v nál. Boh. A 9570/31, v němž podrobně dovodil, že obec, pokud není výslovně stanovena odchylka, i při správě svých podniků provozovaných podle zásad soukromohospodářských je podrobena všem předpisům, které platí pro správu jejích záležitostí vůbec, a tedy i předpisům platným pro ni po stránce jazykové. Jestliže tedy vláda — dovozuje tento nálezn dále — na základě zmocnění daného jí v odst. 1 § 8 jaz. zák. ustanovila v čl. 89 odst. 1 jaz. nař., že ústavy a podniky ve správě samosprávných úřadů řídí se předpisy jazykovými, platícími pro tyto úřady, nevybočila tím z hranic, které jí § 8 odst. 1 jaz. zák. vytkl.

Neztrácí-li obec ani v těchto vztazích soukromohospodářských povahy subjektu veřejnoprávního, pak ovšem nemůže se ani dovolávatí předpisů § 128 úst. list., který má na zřeteli toliko osoby soukromé. Jest proto odkaz k tomuto ustanovení úst. list. nepřipadný.

Stížnost napadá uvedené normy jaz. nař. ještě společně námitkami, jimiž státní moci výkonné upírá vůbec právo, aby taková ustanovení zasahující do sebeurčovacího práva obce vydala, a že proto všechny v tomto případě aplikované normy nařízení jsou neplatné. Než všechny námitky stížnosti ve zmíněné všeobecné části uplatněné byly již mnohokrát podrobně vyvráceny, tak posléze v nál. Boh. A 10.274/33, k němuž nss odkazuje.

Č. 11.074.

Jazykové právo. — Řízení správní: Ani ve věci jazykové není min. vnitra příslušno rozhodovati věcně o odvolání do rozhodnutí zem. správy politické, které bylo ve stolici druhé učiněno sice

před působností organizačního zákona, avšak straně doručeno teprve po počátku účinnosti zák. toho (čl. 8 odst. 2 a 4 zák. č. 125/1927 Sb.

(Nález ze dne 16. února 1934 č. 3334.)

V ě c: Městys St. proti ministerstvu vnitra o právo jazykové.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Stěžující si městys byl v postupu stolic správních posléze napadeným rozhodnutím žal. úřadu uznán povinným, aby vyhovil v jazyce státním svůj přípis z 27. února 1928, zaslaný magistrátu hl. m. Prahy, jakožto politickému úřadu I. stolice, ježto tento příkaz má oporu v ustanovení čl. 78 odst. 1 věty 2 jaz. nař. v souvislosti s čl. 70 odst. 3 jaz. nař.; ale i jako samosprávnému úřadu byla st-lka povinna dopsati v jazyku státním podle čl. 78 odst. 2 téhož nař.

O stížnosti na toto rozhodnutí podané uvážil nss především z úřední moci ohledně příslušnosti žal. min. k vydání nař. rozhodnutí toto:

Předpisy jazykové — a o věc jazykového práva zde jde — v § 7 jaz. zák. a čl. 96 jaz. nař. přikazují spory jazykové příslušným státním orgánům dohlédacím a co do řízení odkazují k předpisům pro tyto úřady jinak závazným. Lze si stěžovati postupně až k nejvyšší instanci. Pokud jde o úřady politické, rozhodující ve věcech jazykových, jako v tomto případě, byl tento právní stav pozměněn zákonem o organizaci politické správy č. 125/1927 Sb. potud, že podle čl. 8 odst. 2 z rozhodnutí zem. úřadu jako odvolacího není další odvolání přípustno. Odst. 4 téhož čl. pak má přechodné ustanovení, že o opravných prostředcích proti rozhodnutím (opatřením, nálezhům), vydaným přede dnem, kdy tento zákon nabyl účinnosti, pokud byly přípustny podle předpisů dosud platných, jest rozhodnouti i tehdy, když by podle toho zákona opravný prostředek již přípustný nebyl.

Podle toho by v případě tohoto sporu další odvolání z rozhodnutí II. stolice k žal. min., které rozhodovalo již za účinnosti zmíněných ustanovení organizačního zákona, bylo přípustno jen tehdy, kdyby toto rozhodnutí II. stolice bylo vydáno přede dnem účinnosti téhož zák., t. j. před 1. prosincem 1928 (zák. č. 92/1928 Sb.). Ze správních spisů se podává, že zsp v Praze ve věci jako stolice odvolací rozhodla výměrem datovaným dne 13. října 1928, intimovaným st-lce výměrem okr. úřadu v Liberci ze 3. června 1929 a doručeným dne 24. června 1929. Připojeno poučení, že lze se odvolati do 4 neděl u okr. úřadu k min. vnitra. Žal. min. pak rozhodlo výměrem z 29. ledna 1931.

Rozhodnutí II. stolice bylo tedy sice datováno dnem 13. října 1928 a stavu tehdy platnému odpovídalo i připojené poučení právní, avšak straně písemně bylo doručeno dne 24. června 1929, tedy již za platnosti cit. org. zák. Rozhodnutí úřední jest však považovati proti stranám za vydané teprve doručením, kdežto až do té chvíle má toliko povahu interní. Tento názor byl nss-em vysloven již opět (srov. Boh. A 4578/25, 3203/24 a j.) a jest i pojat do vl. nař. o správním řízení č. 8/1928 Sb. v § 72 odst. 4 jako výslovná norma.

Nebylo tedy v daném případě rozhodnutí II. stolice vydáno ještě před účinností zák. org. a není proto ani přechodným ustanovením čl. 8

odst. 4 cit. zák. org. příslušnost žal. min. k vydání nař. rozhodnutí kryta. Učinil-li žal. úřad přes to ve věci rozhodnutí, místo aby podané odvolání jako nepřípustné odmítl, a učinil z moci úřední opatření, aby straně, které nesprávné poučení o opravném prostředku nemůže býti na újmu (§ 71 odst. 2 vl. nař. č. 8/1928), dostalo se II. stolicí správného poučení, že její rozhodnutí je konečné, ocitl se tímto postupem v rozporu se zákonem.

Č. 11.075.

Popisné věci: Pojem národnosti, mateřského a obcovacího jazyka podle vl. nař. č. 86/1930 Sb. o sčítání lidu v r. 1930.

(Nález ze dne 16. února 1934 č. 3335.)

V ě c: Bohuslava T. v Š. proti zemskému úřadu v Brně o zápis národnosti při sčítání lidu.

V ý r o k: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

D ů v o d y: Výměr I. stolice vydaný ve smyslu § 23 vl. nař. z 26. června 1930 č. 86 Sb. o sčítání lidu v r. 1930, že st-lka je národnosti české, potvrdil žal. úřad napadeným rozhodnutím z těchto důvodů: Do protokolu u okr. úřadu dne 10. ledna 1931 udala st-lka, že její mateřský jazyk je český. Také na návratce k úřednímu dopisu okr. úřadu se podepsala »Bohuslavka T.«, se svojí matkou doma mluví česky a proto nelze zapsati jinou národnost, než pro kterou svědčí její mateřský jazyk, ježto předpoklady § 21 odst. 1 věty 2 vl. nař. č. 86/1930 Sb., odůvodňující takovou změnu národnosti, nejsou splněny.

O stížnosti proti tomu podané uvažil nss toto:

Stížnost namítá: Z podpisu st-lčina nelze pro nedostatek zákonného ustanovení souditi na národnost. Podepsala se vytčeným způsobem proto, že obal výměru doručovaného byl s českým nápisem. Důvod pro českou národnost založený na tom, že mluví se svou matkou česky, odporuje prý cit. předpisu, ježto jako výjimka z pravidla, že národnost se zapisuje podle mateřského jazyka, připouští tento předpis řeč obcovací, ovládáme-li ji úplně. Třebas mluví v domácnosti svých rodičů se svou matkou česky, přece nelze v tom spatřovati řeč obcovací v rodině, jelikož s otcem, který jest z rodiny německé po mnoho pokolení v Š. usazené, a se svými sourozenci německé výchovy mluví pouze německy, tak že větší díl její obcovací řeči doma je německý. Dále poukazuje na své jen německé školní vzdělání, styk v německé společnosti, členství v německých spolcích, četbu jen německých knih a znalost německé řeči úplnou v slově i písmě, z čehož vyvozuje cítění jen německé, kdežto česky může se dorozuměti jen ústně, psáti neumí a čísti nedostatečně.

Stížnosti nelze přisvědčiti.

Mateřský jazyk český není zde popírán, je uznávána výslovně i skutečnost, že st-lka doma mluví s matkou v tomto mateřském jazyku; avšak stížnost, uvádějíc ostatní styk st-lčin, jenž se děje jazykem německým, zdůrazňuje, že ze styku s matkou v jazyku mateřském nelze usuzovati na řeč obcovací českou v rodině, nýbrž že větší díl obcovací řeči doma je německý. Vycházejíc pak z právního názoru, že z pravidla shora vytčeného o zápisu národnosti podle mateřského jazyka zákon